

Razvan Nikula

DELIRIJUM

Verujem da sam od trenutka kada sam se pobunio bio osuđen na propast – tu nemilosrdnu bezdan, pad, otežana krila, noge teške kao olovo i so u očima. Mislim da mi je od tada zabranjeno letenje, iako sam se besramno zavaravao, govoreći sebi, u padu, da letim. Padanje nije letenje, kao što ni agonija nije život. Na čudan način, obuzimalo me je slepilo, i u agoniji mi se činilo da letim, kao što mi se i u padanju činilo da živim.

Raspadao sam se, ciglu po ciglu, zid po zid, volju po volju, san po san. Ne znam da li zaista postoji sudbina – pogotovo što mi se čini da su ljudi odgovorni za svoje postupke, za svoje življenje i, pre svega, za ono što postaju – ali meni se sviđa da se pretvorim u pesak koji ih proklinje, jaučući pod nemilosrdnim i izmišljenim tabanima. Ili, lažem. Ko jauče?! Niko, nema još uvek nijedne žene u mom krevetu, koji kao da pada zajedno sa mnom u bezdan najdubljeg košmara koji sam ikada mogao imati.

Nekada sam voleo da sanjam i da se nadam. Gledao bih svet u oči i bunio bih se pod njegovim pogledom. Smejao bih mu se u lice i pljunuo ga. I na samu pomen reči „sudbina” zgražavao bih se i u isto vreme zabavljao, jer sam imao mogućnost da za svoje greške krivim isključivo sebe. Bio sam samostalan, bio sam svoj, leteo sam nezavisno – ni u koncima snova, ni u stegama života. Bio sam svoj, spreman da raspolažem sobom kako hoću, ne znajući da zemlja pada mnom vapi za mnom, i ne sluteći da se moj pad već nadvio nada mnom. Bio sam to ja – naivan, sanjalica, pun poverenja u sve što bih rekao i uradio.

Bio sam sâm sebi univerzum, kojim sam ovladao i koji sam ignorisao kada bih tako želeo, kao i kada sam se, preterujući, štitio od svakog udara iz vazduha, od svakog neprikladnog osećanja, od svake neutažene gladi. „Zašto?” – bilo je pitanje koje je pokrenulo moj univerzum, a odgovor je bio uvek isti, univerzalan i legitiman: „Jer mi se može!” Smejete se – smejte se ako želite, kao kakvoj dvorskoj ludi, ali koliko vas nije predvidelo svoj san i tako ojačalo svoju nadu?! I ja sam činio isto, iako sam gubio iz vida svoje ljudske osobine, zaboravljao na propadljivost duše, ignorisao svoje stanje entiteta podložnog očaju. Smejete se opet! Još uvek sebe nazivam „entitetom”!

Još jedan znak da se nisam džabe pobunio, da moj ponos živi duže od pada – da ga, zapravo, nadživljava, čak i ako je stigao do tačke priznanja: padanje nije letenje, nego samo padanje. Ja se obrušavam, ali on ne, on ostaje ceo, cigla po cigla, sekund po sekund, razbijen san po razbijen san. I još ima snage da stisnutom pesnicom preti nebu, kao da će ikada više imati mogućnosti da dobije nazad krila i da se vrati. „Zašto bi se vraćao otkle si došao?”, pitao bih ga, kao poslednji dokaz ludila koje sam usvojio kao život. Možda je i život samo san, kao što se nekim ljudima učini da je san ceo njihov život. Ko to zna?!

Probudio sam se. Znao sam samo da sam se probudio, i bolno sam stiskao kapke kao da će mi to pomoći da odmah zaspi, da zaustavim na tren misli, da umrtvim mozak i sačekam, bez svesti, sigurnost jutra. Nikada nisam voleo noć u njenom crnilu, sa

senkama koje su čučale u uglu, spremne da se preliju u oči u neočekivanim oblicima. Iz mraka uvek vrebaju demoni – demoni pušteni na slobodu kroz kapije pakla, ili oni koje svako nosi u sebi, prisvajajući ih, bez mnogo hrabrosti da se suoči sa njima.

Zajecao sam i počeo, boreći se sa kopcima, da rukama stežem čaršav, tražeći nešto stvarno za šta bih se uhvatio u pokušaju da se ne udavim u talasima straha. Strah je oduvek bio jedan od mojih najsurovijih neprijatelja, uvek bi me sprečavao da se smejem i budem srećan. On je, sakriven u dubini moje duše, godinama nagrizao moje kosti do iznemoglosti, potčinjavajući me, slamao moje otpore i pobune kao monarh žedan pokornosti. Potpuno pokoravanje krvi pred svojim ratnicima, manifestovano kroz grč, drhtanje, sakrivanje glave pod prekrivačem ili pod jastukom, mučno stiskanje očnih kapaka sa nadom da ako ne ugledam mrak, neće ni on videti mene i neće me ni obuzeti.

Ovoga puta bilo je drugačije, neka nevidljiva sila me je gurala da napustim krevet, zbacim cebe sa sebe i potražim način da pobeđnem. Bilo je predugo do dana, a ja sam instinktivno osećao da će zora doći prekasno da bi me spasila. Silovit tresak me je uplašio, koža mi se naježila, a jeza mi je prostrujala duž kičme i usledio je hladan znoj koji mi je ubrzo prekrpio slepoočnice. Ustao sam i pod nogama osetio tvrdu podlogu – crno-beli mozaik, kao neku dvojni dušu, i dobru i lošu, koja mi se prostrla pred nogama. To je ono što noć radi, dominira dušama, potčinjava ih, možda je zato nikad nisam voleo. Potčinjava ih kroz strah, kroz neizvesnost, kroz senke koje vrebaju iz uglova da bi se ušunjale u oči kao otrov, nečovečnih i bogohulnih oblika.

Kad sam bio mali, moj brat je, uz pomoć svojih ruku i prstiju, zamišljao svakakve oblike na zidu – slepog miša, petla, psa... Sve dok, jedne noći, nisam ugledao njegovu sopstvenu senku, koja nimalo nije ličila na njega, koja je pod jednim tračkom svetlosti izvodila demonski ples, i činilo se da me posmatra, vrebajući trenutak kada će, probijajući se kroz mrak, dopustiti sebi da me proguta. Od tada mu nisam više dozvoljavao da mi se približi, nisam više prihvatao njegovo društvo i plakao bih svaki put kada bih ga noću video.

Znao sam da me voli, ali njegova senka me nije volela, naprotiv, htela je da me zarobi u ko zna kakve demonske svrhe. Probudio bih se obliven znojem i vrištao, spreman da pobeđnem kada bih osetio njeno prisustvo, kada bih osetio kako se vuče po zidu, pružajući ka meni tanku, zakržljalu, koščatu, zastrašujuću ruku. Čak ni on, moj brat, nije znao za opasnost sa kojom više nisam imao snage da se suočavam svake noći. Ili je, možda, znao, jer zašto bi me inače toliko mučio smejući se, pokazujući mi kako se njegova senka izdužuje ili istanjuje, ili nestaje da bi se ponovo pojavila pod drugim uglom i u nekom drugom obliku, pod mesečinom. Bojim se da je svačija senka deo njega samog, i više ne znam da li je on, moj rođeni brat, nevin ili postoji tajni pakt koji je potpisao sa mrakom iz kojeg izvire njegova senka. Znam jedino da sam ja ulog.

Sa strahom bih pogledao u čoveka levo od svog kreveta – u to koščato, oštro, mršavo, neobrijano lice. Spavao bi podignute brade i otvorenih usta. Ponekad bi hrknuo u snu,

a iz uglova usana bi mu tekle mlaznice pljuvačke, ostavljajući za sobom vlažne pruge koje bi se s vremenom osušile u beličaste tragove. Pomerio bi glavu i imao bih utisak da otvara oči, pa bih požurio da se sakrijem iza baldahina. Nikada mi se nije dopadao ovaj prizor, imao je nešto cinično u sebi, nešto ludačko, nešto mučno, kako za njega, tako i za mene. Ili verovatno samo za mene. Nekoliko puta sam video njegovu senku, zastrašujuću i nečovekoliku, kako stražari, i često mislio da je poslat naročito sa namerom da mi bude blizu, da me čuva, da ovoj nepoznatoj sili oda svaki moj pokret. Drugačije ne bih mogao da objasnim zašto se već nekoliko noći budim iznenada, i osećam da mi telo obuzima drhtavica i strah. Mnogo puta sam molio da se učini nešto za mene, da se ne budim pre zore, ali iako mi je obećano, mislim da me niko nije uzeo zaozbiljno.

Napravio sam nekoliko koraka i otvorio vrata bolničke sobe u kojoj sam se nalazio. Mrak se širio preko zastrašujućeg hodnika i činilo mi se da me priziva, spreman da me proguta. Čuo sam mrmljanje, a onaj čije sam lice samo nekoliko trenutaka ranije ugledao odjednom se pomerio. Nisam smeo da odem, to mi je poručivao. Malo je izdigao telo u silovitom naponu, pokušao da podigne i ruke i ostao tako, u neprirodnom položaju, teško dišući, u grčevitim pokretima koji su se ritmično ponavljali, kao zasednut nečastivim. Bilo je čudno, dok bi spavao uvek bi se hvatao za ivice kreveta i nije ih puštao do jutra. Govorili su mi da je ponekad pokušavao, ali nije imao snage da opusti prste, verovatno je to imalo neke veze sa snagom koju zora uliva u bilo koje ljudsko biće.

Umesto da izađem u hodnik, zgrčio bih se na ivici kreveta, ili čak na samom krevetu, sa glavom pod jastukom, ali i tada bih video njegovu senku. Noć je bila mračna. Mesec se na trenutak probijao kroz zavesu mraka ukazujući na opasnost. Napolju je drveće šuštal u strahu, čuo sam ga, čuo sam te šumove kao upozorenje, a onda sam skrenuo pogled, postajući žrtva osećaja koji je dolazio iz meni nepoznatog pravca. Senka je stajala spremna da se okomi na mene, tamna, crna, uokvirena slabom svetlošću koja je uspevala da razotkrije njeno prisustvo. Napravio sam prvi korak do vrata, u želji da pobegnem, da se sakrijem. Ali mrak sakriva samo stvorenja noći, i pogotovo opasnosti. Samo zlo više voli da hoda obavijeno u noć jer nikad ne tumara nasumice, samo se bolje prikriva od nespripremljenih očiju koje ne umeju da otkriju njegovo prisustvo.

Vrata su zloslutno zaškripala i drveće je napolju počelo još jače da šušta, kao da me upozorava na nešto što ja nisam mogao da vidim, ali ono jeste. „Gubi se odatle! Beži!“ Ludaci! Iz mraka se može izaći samo na svetlost, ali kad svetla više nema... Vrata su još jednom zaškripala, šuštanje drveća se pojačalo i odjednom kao da ih je učutkao neki snažan tresak, zlokobna grmljavina. Nisam ih više mogao čuti. Drhteći od straha gledao sam ispred sebe i video senke koje se vuku preda mnom, hrle ka meni.

Mokar od znoja koji mi je nagriza kožu, osetio sam grč u stomaku, usta koja se grčevito otvaraju i zatvaraju, boreći se za dah. Jeza mi je obuzela grudi i paralisala ruke, izvlačeći sa usana neme jauke, koje sam izgovarao sve jače i jače dok su mi se senke približavale. „Izađi odatle!“, doviknulo mi je jedno hrabrije stablo. Samo što se iz mraka može izaći jedino na svetlost, čak i kad se izgubi svaka nada...

Uvek sam se plašio mraka i njegovih stanovnika. Deformisane senke, kao i duše iz kojih se rađaju, spremne da muče, da terorišu, da u dubinu čovekovu uvuku crv užasa. Odatle, iz dubine duše, lako mu je doći do koštane srži i nastaviti da je nagriza, nagriza, nagriza! Sav u znoju uzalud me upozoravaš: „Izlazi odatle!”, jer ne može se nikako izvući strah koji se uvukao u kosti. I iz mraka jedini izlaz je ka svetlosti. Kao lelujava senka na zidu, deformisana i zastrašujuća kao odsustvo nade. Ali kad više nema svetlosti...

(S rumunskog preveli Lidija Čolević i Oktavija Nedelku)